
Specialisatie Jeugdstrafrecht

Voorfase en strafoplegging

10 september 2020

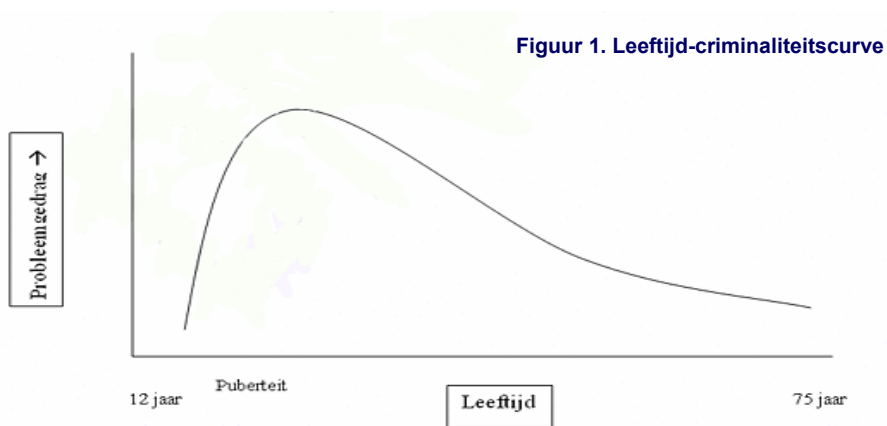
Mr C.P. Dronkers

c.p.dronkers@om.nl

Wat gaan we doen vandaag?

- Voorfase en strafoplegging
- Jeugdstrafrecht, de pedagogische notie
- LVB-ers in het strafrecht
- Adolescentenstrafrecht;
- Rechtsbescherming en openbaarheid zitting
- Noodzaak van hechtenis? Zo ja hoe en waar?
- Zwaartse sancties GBM, PIJ (>TBS?)
- VOG

Leeftijd-criminaliteitscurve

Basis van het jeugdstrafrecht

- Pedagogische notie van het jeugdstrafrecht;
- -belang van de jeugdige verdachte als eerste overweging (art. 3 IVRK);
- Straf moet zijn gericht op resocialisatie van de jeugdige;
- Van je fouten mag je leren;
- Licht waar het kan, zwaar waar het moet, dus vrijheidsbeneming als laatste mogelijkheid;
- Schorsen voorlopige hechtenis tenzij..
- Nachtdetentie;
- Systeemgerichte aanpak.

Casuïstische afwegingen bij jeugd

- Opportuniteit
- Leeftijd, kwetsbaarheid
- Openbaarheid van de zitting
- Raadsman en het belang van de verdachte, wat is dat eigenlijk?
- Verklaring omtrent gedrag
- Zwijgen vs bekennen
- Is een gedragsalternatief bieden soft?
- Slachtoffer?

Opportuniteitsbeginsel licht waar het kan, zwaar waar het moet

Préselect (zwaarte delict en recidiverisico), excuus en vergoeding van schade.

- Laag - reprimande
- Halt (discretionaire bevoegdheid)
- boete
- Midden - OM afdoening (uitgebreid naar 2x)
- Kinderrechter
- Hoog - voorgeleiding en Kir of MK
- gedragsaanwijzing 509 hh/voorwaarden

Bagatelfeiten nadrukkelijk uitfilteren

- Hormonale Criminaliteit
- Niet iedere mishandeling, winkeldiefstal vervolgen
- Pilot politie Twente vs Rechtsbescherming
- verschil weging jongens/meisjes (préselect)
- Discretionaire bevoegdheid ovj (Halt PLUS)

Halt - afdoening

Het Alternatief: schade vergoeden, excuus aanbieden,
Leer en werkstraffen tot 20 uur

- Buiten justitiële afdoening dus GEEN proces verbaal
- GEEN justitiële documentatie / GEEN strafblad
- Bekennende verdachten + toestemming ouders (tot 16 jaar)
- Besluit aanwijzing Halt- feiten (Halt-plus)
- Eerste of tweede keer licht delict (tot 40 uur) + preselect laag

HALT +

- Discretionaire bevoegdheid ovj
- BETEKENISVOL
- Licht waar het kan (ALS het kan)
- Voorheen TOM zitting (dus WS tot 40 uur!)
- Leeropdracht, excuses, schade en werkstraf
- Max 20 uur
- geen doc

Ophouden voor verhoor en rechtsbijstand bij verhoor

Sinds 1 maart 2017:

ophouden

- Art. 56a lid 2 Sv: ophouden voor onderzoek bij vh-feiten 9 uur (dus 18 uur, incl. nacht)
- Art. 487 lid 2 Sv: de hier genoemde 6-uurstermijn geldt voor 12-minner!

Sinds 1 maart 2017:

rechtsbijstand

- Art. 489 lid 1 jo. art. 28c jo. art. 28b lid 1 Sv: jeugdige aangehouden verdachten kunnen geen afstand doen van consultatie
- Art. 489 lid 2 Sv: tijdens consultatie bepaald of verhoorbijstand wenselijk is
- Art. 489 lid 2 Sv: ook ouders kunnen verzoeken om verhoorbijstand jeugdige door advocaat

Rechtsbijstand politieverhoor

- EHRM: Salduz en Panovits (2008)
- Hoge Raad 30 juni 2009:
 - alle aangehouden verdachten recht op consultatie voorafgaand aan verhoor
 - jeugdige verdachten tevens recht op bijstand tijdens verhoor (advocaat of andere vertrouwenspersoon)
 - bewijsuitsluiting bij schending
- Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor (2010)
- Vgl. HR 22 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3608 en Beleidsbrief PG 10 februari 2016
- EU Richtlijnen (2013 en 2016)
- Sinds 1 maart 2017: art. 28 t/m 28e Sv jo. art. 489 Sv

Rechtsbijstand politieverhoor

Ontwikkelingspsychologisch perspectief:

- Jeugdigen <16: moeite met begrijpen van rechten
 - Jeugdigen van 16/17: in staat rechten te begrijpen, maar nog geen 'volwassen besliscompetentie':
 - Impulsief
 - Moeite om lange termijngevolgen in te schatten
 - Moeite om het belang van rechten op waarde te schatten (vgl. afstand doen)
 - Ontvankelijk voor sociale druk
 - Gevoelig voor statusverschillen
- (Zie Liefwaard & Van den Brink 2014)

- Praktische problemen:
 - Jeugdige verdachten in lichte zaken langer in politiecel
 - 'Juridisering' verhoor; meer beroep op zwijgrecht;
 - minder Halt-afdoeningen?

Rechtsbescherming

- **Alle aangehouden** verdachten: consultatiebijstand
- A, B, C (HAlt) feiten en ovt
- Gefinancierde rechtsbijstand bij A en B feiten

rechtsbijstand C feit: zelf betalen!

wat doen we met een aangehouden verdachte van een C feit om 19.00 uur?

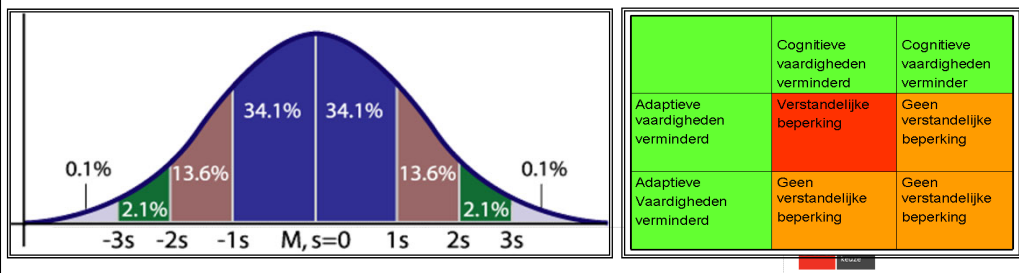
(thuis slapen en 's ochtends melden? Binnen de 9 uur?)

LVB-ers en criminaliteit

- Marigo Teeuwen “verraderlijk gewoon”: ISBN 9789088503252
- Snel overvraagd en streetwise, lastig te herkennen, kwetsbaar
- maatwerk vs. roep strenger straffen (77c vs. 77b)
- IQ is beperkt beïnvloedbaar, dus vaardigheden aanleren.
- Recent: sterk verminderde maatschappelijke aansluiting LVB-ers

Licht Verstandelijke Beperking (LVB)

- Aanpassingsproblemen
- IQ < 85
- Morele ontwikkeling achtergebleven
- < 15 % van de bevolking (**2,7 miljoen mensen!**)
- > 50% van de cliëntèle

Oververtegenwoordiging en verwachtingen

- Grotere pakkans, oververtegenwoordiging, veel faalervaringen
- 25% van de daklozen, 40% van de gedetineerden
- <50% van de ISD-ers, > 50% top 600
- IQ 70-80 (zwakbegaafd) niveau 11 jarige
- IQ 50/55- 70 (licht LVB) niveau 6-11 jarige
- IQ 35/40- 50/55 (matig LVB) niveau 3,5 -6 jarige

Rechts(on)gelijkheid ???

- Kalender vs. Ontwikkelingsleeftijd of Objectief vs. Subjectief criterium
- Is het mogelijk om het subjectieve begrip ontwikkelingsleeftijd te objectiveren?
- Is er wel (rechts) gelijkheid?
- Noodzaak vroegtijdige herkenning
- SCIL vragenlijst, afgenomen door RvdK
- **Ontwikkelen handreiking tbv de Rechtspraak/advocatuur**
 - eenvoudige taal, wees concreet
 - één boodschap tegelijk, check begrip (in eigen woorden navertellen)
 - neem de tijd en geef de tijd
 - vermijd juridische termen en/of leg uit dat je ze gebruikt
- - voorkom misinterpretaties (geen oogcontact wil niet zeggen dat er niet geluisterd wordt)

William Schrikker Groep

Instelling voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en pleegzorg voor kinderen met een beperking of chronische ziekten

Relevante doelgroep

Licht, matig of ernstig verstandelijk beperkte jongeren (IQ 70) (LVB)

Zwakbegaafde jongeren (IQ tussen 70 en 85)

Lichamelijk beperkte jongeren

Zintuiglijk beperkte jongeren (slechthorend/doof, slechthorend/blind)

Ernstig Meervoudig Beperkt (EMB)

Kinderen van ouders met een beperking

Alles overwegende..... LVB-ers en het strafrecht

- LVB-ers oververtegenwoordigd in het strafrecht;
- Kwetsbare mensen, meer tijd nodig in het leren,
- hoogstwaarschijnlijk een chronische behoefte aan ondersteuning
- ASR is/voelt rechtvaardiger voor de LVB-er in de leeftijdscategorie 18-23 jr
- http://www.ted.com/talks/sarah_jayne_blakemore_the_mysterious_workings_of_the_adolescent_brain

Jonge veelplegers

Ido Weijers, *Veelplegers aanpakken. Jonge veelplegers 15 jaar gevolgd*, Amsterdam: SWP 2018 en FJR 2018/64 p. 1-6.

Criminaliteit is een vorm van **verslaving**: Hoe stoppen veelplegers?

Er zijn 4 fasen:

- 1 volharding (lekker bezig; hier ben ik goed in.)
- 2 erkenning (eigenlijk liever stoppen, maar wat dan?)
- 3 voorbereiding (kapt met crim.vrienden; zoekt werk/opleiding)
- 4 consolideren (echt gestopt)

Justitiële reactie aanpassen aan de fase waarin de verdachte zich bevindt.

- 1 onvoorwaardelijke straf; het volle pond + ook nog TUL
- 2 deels voorwaardelijke straf met intensief toezicht (HKA +EC, contactverbod, etc)
- 3 (deels) voorwaardelijke straf met werkstraf (ervaart dat een kans wordt geboden)
- 4 ?????

Jonge Criminelen die volwassen worden (Loeber, vd Laan et al.)

12 tot 23 jaar

- Groot aandeel in criminaliteitscijfers
- Veel impulsgedrag
- Laag IQ

Vanaf ongeveer 25 (!!!) jaar

- Minder delictgedrag
- Minder impulsgedrag

Sluit dus niet aan bij kalenderleeftijden die gehanteerd worden in het strafrecht

aanbevelingen

- Justitiële afdoeningen moeten rekening houden met verminderde competenties om procedures te begrijpen en de verminderde verantwoordelijkheid vanwege onvoldoende rijping.
- Jeugdstrafrecht tenzij....
- Recidive risicotaxatie ook bij jongvolwassenen
- Aparte kamers voor jongvolwassenen meer gericht op rehabilitatie
- Jongvolwassenenkorting op volwassenzaken
- Jongeren die drank en drugs gebruiken meteen doorverwijzen

Het adolescentenstrafrecht (ASR)

In werking 1 april 2014, voor feiten gepleegd na die datum

77c Sr toepassing jeugdstrafrecht verruimd tot 23 jaar, gronden blijven gelijk

77b Sr voor 16 en 17 blijft toepassing volwassenstrafrecht mogelijk

Jeugddetentie blijft 2 jaar, geen v.i.

Wijziging jeugdsancties

Toepassing art. 77c Sr:

- Voor 1 april 2014: 1% van zaken jongvolwassenen
- Na 1 april 2014: 4% van zaken jongvolwassenen

Drie pijlers onder wet ASR

- 1. overgrote deel verdachten populatie tussen 15-23 jaar (MvT spreekt over 'grootste groep raddraaiers' en 'effectieve recidive vermindering leidt tot meer veiligheid');
- 2. toegenomen kennis van de neurobiologie maakt dat niet zozeer de biologische leeftijdsgrenzen, maar veel meer de ontwikkelingsleeftijd centraal moet staan;
- 3. De lvb-er verdient meer specifieke aandacht.
- NB: verzwaring van sancties voor de jeugdigen; hoe verhoudt zich dat tot bovenstaande?

Artikel 77c Sr

Art. 63 lid 5 Sv:

Voornemen toepassing 77c Sr in vordering ibs

- Art. 493 Sv van toepassing
- Voorlopige hechtenis in JJI
- OvJ vraagt reclassering om advies (lid 6)

Flexibele leeftijdsgrenzen

16 en 17 jaar art. 77b Sr

- Uitgangspunt jeugdstrafrecht: advies Raad vd Kinderbescherming
- Begeleiding volwassen reclassering mogelijk

18-23 jaar art. 77c Sr

Uitgangspunt gemeen strafrecht,
overweging toepassing jeugdstrafrecht

- Advies 3RO, overleg RvdK/bjz ZSM/vgl
(school, woont bij ouders, LVB, behandeling)
- Contra: ernst delict, just. doc, weigert hulp.

Flexibele leeftijdsgrenzen

Voornemen toepassing jeugdstrafrecht (officier van justitie):

- Bij voorgeleiding rechter-commissaris, voornemen op vordering bewaring (art 63 Sv), RC kan niet ambtshalve jeugdstrafrecht toepassen en ook niet ambtshalve in jji plaatsen. NIFP!! Art. 12 lid 5 BJJ (wel plaats aanwijzen, niet zonder jsr)
- Ambtshalve schorsing van toepassing (493 Sv)
- Aanwijzing iedere geschikte plaats voor VH (493 Sv)
- Plaatsing in JJI art. 8a BJJ Nachtdetentie mogelijk.
- Bij dagvaarding voornemen toepassen jsr (260 lid 6 jo.
- Art. 278 lid 2 Sv)
- Forum blijft PR/MK met toevoeging kinderrechter
- Verschijningsplicht verdachte (niet voor ouders!) (495a lid 2-3 Sv) bevel medebr.

Welke rechter bevoegd?

- Art. 495 lid 4-5 Sv: kinderrechter is bevoegd bij feiten voor en na 18^e verjaardag gepleegd. Splitsing dagvaarding en forum niet langer nodig. Kinderrechter past jeugdstrafrecht toe indien hij grond vindt in persoon van de dader of omstandigheden waaronder feit is begaan.
- Feiten na 18^e gepleegd gewoon aanbrengen bij PR/MK doch sterk aanbevolen kinderrechter toe te voegen aan forum en/of afspraken met OM te maken welke kamer de ASR-zaken doet (indien op voorhand duidelijk..)

Artikel 77c Sr

Rb Overijssel 29-04-2014, ECLI:NL:RBOVE:2014:2286

Geen toepassing jeugdstrafrecht bij 20-jarige verdachte:

- ernst van de feiten
- leeftijd en persoonlijkheid van de verdachte

➤ Vgl. Rijswijkse stoeptegelmoord: art. 77c Sr en ernst feit? HR 2007, BA7924

Artikel 77c Sr

- Rb Overijssel ECLI:NL:RBOVE:2016:1981
- 20 jarige verdachte; ontwikkelingsniveau 14-17 jarige
- De Rechtbank overweegt:

“De beslissing om jeugdstrafrecht toe te passen was geen eenvoudige.” en “Toepassen volwassenstrafrecht zou leiden tot een gevangenisstraf van aanmerkelijke duur. Het zou tevens betekenen dat verdachte gedurende detentie niet behandeld zou worden. Langdurige detentie verergert de persoonlijkheidsproblematiek en doet de kans op recidive toenemen. Daarmee zou een situatie ontstaan waarbij noch verdachte noch samenleving gebaat is.”

Eis en vonnis 24 maanden en PIJ

NB Nabestaanden en 77c Sr?

Ernst van het feit...

- HR 2-10-07 LJN BA7924 Rijswijkse stoeptegelmoord:
- Hof en HR wijzen art. 77c Sr af “nu in rapportages mbt persoon van verdachte onvoldoende reden is te vinden voor jsr toepassing terwijl de ernst vh feit contra indicatie op dit punt vormt”, “ernst feit geen wettelijk criterium doch ruimte om verdachtes belang achter te stellen op belang handhaving rechtsorde”;

Art. 77c Sr

Rb Rotterdam 31-07-2014, ECLI:RBROT:2014:6766

Wel toepassing JSR bij 19-jarige verdachte:

- nagenoeg blanco strafblad
- woont nog bij ouders en gaat naar school
- vermoeden van zwakbegaafdheid

Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten:

Relevante criteria: verdachte

- gaat naar school, vermoeden van laag iq
- woont nog bij ouders, staat open voor hulp
- heeft begeleiding nodig i.v.m. een (licht) verstandelijke beperking
- staat open voor begeleiding en een meer opvoedkundige aanpak

Argumenten asr wel/niet

- ‘Onvoldoende aanknopingspunten in de over de persoon van verdachte uitgebrachte adviezen’ RBDHA: 2014:11494, RBNNE:2014:5336, RBGEL:2014:6752;
- ‘verdachte ongemotiveerd voor behandeling en gebrek openheid van zaken’ RBGEL:2014:7376 ‘geslepen houding verdachte’ RBLIM:2014:10916

MvT 2012/2013 nr 33498

- “Uitgangspunt is een effectieve en dadergerichte sanctionering, die recht doet aan het gepleegde feit en die rekening houdt met persoonlijke omstandigheden van de adolescent en de ontwikkelingsfase waarin deze zich bevindt” p. 18.

**[http://www.npo.nl/wij-zitten-
vast/31-10-
2014/BNN_101370685](http://www.npo.nl/wij-zitten-vast/31-10-2014/BNN_101370685)**

Samengevat:

Persoonlijkheid van de dader en ernst van het feit concurreren

- hoofdregel commune strafrecht
- uitzondering jeugdstrafrecht (art. 77c Sr)
- maximum jeugddetentie 2 jaar zonder VI

- Gronden voor toepassing van jeugdstrafrecht bij 18 tot 23-jarigen:
 - persoonlijkheid van de dader
 - omstandigheden waaronder het feit is begaan
- **VONNIS Rechtbank Overijssel 3 juni 2016, 08/910050-15**
ECLI:NL:RBOVE:2016:1981

- Gronden art. 77b Sr toepassen commune strafrecht bij 16- en 17-jarigen:
 - ernst van het feit
 - persoonlijkheid van de dader
 - omstandigheden waaronder het feit is begaan

Rol Reclassering bij ASR

Prioriteit in vroeghulp 18-23 jaar

Advies toepassing jeugdstrafrecht

(wegingslijst criteria van Montfoort) is uitgebreid

Op ZSM snel screenen:

ontwikkeling (school, woont bij ouders, jr begel,
verstandelijke beperking, behandeling nodig?

Methodiek Jongvolwassenen

Rol NIFP bij ASR

Voorgeleidingsconsult stimuleren evenals PJ rapportages!

- art. 77b Sr: wanneer is een jeugdige verdachte dan geen kind meer?
- art. 77c Sr: wanneer is een volwassene eigenlijk nog een kind?
- Hoe zit het met toerekenbaarheid en dus met schuld? Welke behandeling hoort daarbij?

Rapportage op basis BOOG

18-23 jaar

Onderzoek toepassing jeugdstrafrecht (extra vraag bij pj rapportage!)

ASR: Taakstraf en strafbeschikking

OM strafbeschikking 77 f Sr:

- Gedragsaanwijzing vanaf 16 jaar: 6 maanden toezicht SRN
- Max. 60 uur taakstraf, werkstraf binnen 4 maanden, leerstraf binnen 6 maanden afgerond.

OM strafbeschikking nog niet in werking (gefaseerde invoer ICT, wordt 2020)

77 ma Sr: geen taakstraf bij misdrijf > 6 jr + inbreuk lichamelijke integriteit of zedenmisdrijf

Lid 2 Afwijken mag bij combinatie jeugddetentie, GBM en PIJ

77p Sr striktere toepassing vervangende jeugddetentie bij mislukken (blijft wel jeugddetentie boven 18 jaar, nu automatisch hechtenis (77p, 4^e))

Art. 77c Sr - praktijk

Weinig gebruikt **!?**

- Weginglijsten OM, 3RO, NIFP (wetenschap of fingerspitzengefühl?)
- Beschikbaarheid informatie (first offenders)
- Taakopvatting justitiepartners
- Onduidelijkheid rolverdeling OvJ, 3RO, RvdK (wie neemt het initiatief?)
- OvJ: terughoudend bij ernstige feiten te stellen op
- OvJ: onbekendheid met gedragsinterventies jeugd
- OvJ / 3RO: terughoudend bij lichte feiten...disproportionele (tijds)investering?

(Regie)rol raadsman/vrouw?

- Attendering 77c ovj? Wanneer?
- Belangenafweging (wat is belang cliënt?)
- strafprocessuele gevolgen
- (risico) Meewerken trajectconsult? (PIJ>TBS)
- Is plaatsing JJI wel een voordeel?

openbaarheid zitting

- 495 b Sv:
uitgangspunt zitting achter gesloten deuren, echter
Vz gelast openbaarheid als de belangen van openbaarheid zwaarder wegen dan
de persoonlijke levenssfeer van verdachte.

Waarom zijn de zittingen gesloten?

(privacy verdachte en familie, voorkomen stigmatisering en onbelemmerde communicatie)

Toegenomen roep om openbaarheid, vooral uit de maatschappij en (daarmee) de media: Is
het een "controlemechanisme"? Maar raadsman is er toch ook?

Of is het toch misschien gewoon sensatie?

Hoe moeten we dit bezien in het licht van de toegenomen rechten van slachtoffers?

Wel of niet bij de persoonlijke omstandigheden?

Kunnen we via 77c Sr (na het voornemen van de ovj) een beroep doen op 495 b lid 1

Aanwezigheid slachtoffer op de zitting achter gesloten deuren

- Art. 51^e Sv spreekrecht slachtoffer bij misdrijven van 8 j of meer, bij zedenzaken, levensdelicten, bedreiging, belaging en zware mishandeling en art. 6 WVV 1994-zaken
- Als benadeelde partij (ook bij alle overige feiten)
- Aanwezigheid slachtoffer: - bij feitenbehandeling
- - bij pers. omstandigheden.
- Grond voor de behandeling achter gesloten deuren: bescherming van de privacy van de verdachte en diens familie
- Gezamenlijke behandeling met medeverdachte.

Noodzaak van hechtenis? Zo ja hoe en waar?

- Opdracht vanuit de Tweede Kamer nav een rapport van de Kinderombudsman:
toepassen Ivst en VH te monitoren en bejegening te bezien
Pilot “**Niet in verzekering tenzij...**”
- Behoeftte aan vormen van detentie als nodig waarin maatwerk kan worden toegepast ook op het gebied van de “beschermende factoren”
plaatsing in de “**Kleinschalige Voorziening**” (VIV)
(Amsterdam/Groningen plaatsing door de RC, Arnhem plaatsing met toestemming Ovj)

Jeugdige Veelplegers: Stoppen of Volharden? (Ido Weijers)

- Stoppen of volharden? Geen intentie te stoppen?
- Snel optreden
- Consequent TULLEN
- TABOE op VW straf, WS of Leerstraf
 - ouders op zitting
 - toeleiden naar een maatschappelijke plek
- De bulk is opgroeigedrag maar we willen wel vroegtijdig screenen...
signaleren van veelplegers of criminaliseren van kattenkwaad?
- Zo laag mogelijk afdoen maar bij recidiveren/geweld onderkennen

• De zwaarste sancties, heropvoeden via het strafrecht?

GedragBeïnvloedende Maatregel art. 77w Sr

- 'ernst of veelvuldigheid van delicten, zo gunstig mogelijke ontwikkeling'
- Bij GBM advies 18-23 jarigen kan advies RvdK achterwege blijven, wel gedragsdeskundige (77w)
- GBM kan worden gecombineerd met nachtdetentie en elektronisch toezicht (art 77w lid 4 en 5) haalbaarheidsonderzoek en advies over duur. Rechter beslist.
- GBM dadelijk uitvoerbaar (art 77w lid 6)
- Omzetting GBM ex art. 77p via officier, geen opschortende werking, veroordeelde kan bezwaar maken, ovj kan ex art. 564 Sv arrestatiebevel doen uitgaan, lid 4: vervangende jeugddetentie ook na 18e.
- Hof Arnhem LJN BO1945: 'niet aan rechter GBM om te zetten maar deze beslissing is aan de officier voorbehouden'.

GBM vervolg

- Art. 77 wc invoering time out:
- - rechter kan op vordering van officier ten hoogste 2x een tijdelijke opname in jji bevelen voor termijn van max. 4 weken als jeugdige onvoldoende meewerkt;
- - ex art. 77u is de raadkamer de bevoegde instantie voor deze beslissing, en moet de beslissing tot time out worden afgewacht alvorens de jeugdige in de jji te plaatsen.

- art. 77 cca bepaalt dat de aanhouding en voorlopige tenuitvoerlegging van gedeeltelijk voorwaardelijke sancties (jeugddetentie en pij) via rc loopt.

GBM vervolg

- HR 12 juli 2011, NJ 2011/529/BQ4676 wordt plaats van GBM in sanctiearsenaal bepaald:
- 'zwaardere en intensievere interventies met een lange duur, dwz een duur die de tijd van 6 maanden te boven gaat, dienen in het kader van de GBM en niet via de voorwaardelijke jeugddetentie te worden opgelegd en nadere motiveringsplicht indien deelname aan dergelijk behandelprogramma toch via vw jeugddetentie wordt opgelegd'
- Sindsdien ontwikkeling in de jurisprudentie waarbij GBM steeds vaker naast een vw jeugddetentie wordt opgelegd om duur interventie en nazorg tenminste 2 jaar te laten duren;
- MTFC kan alleen via GBM;
- Keuze voor (onv.) pij ipv GBM bij onwillige ouders en jeugdige voor behandeling en nazorg zit in vw beëindiging pij en niet in de gbm;

Bijzondere voorwaarden - GBM

- Geen vereisten
- Flexibele invulling
- Proeftijd 2 jaar
- Algemene voorwaarde
- Tul rechter
- Onderzoek gedragsdeskundige
- Programma gereed door jr
- Duur 6-12 maanden
- Geen regeling recidive
- Omzetting ovj of time-out

•Financiering interventies

- zorgverzekering/AWBZ
- deel centrale inkoop

•Stelselwijziging wijziging financiering gemeenten

Gesloten jeugdzorg als bijz. voorw.

- Hof Den Haag LJN: BW6657 24 april

Hof gelast plaatsing van verdachte in een inrichting voor jeugdigen proeftijd twee jaar en stelt voorwaarden dat hij zich gedurende de proeftijd dient te houden aan de voorschriften door of namens Bureau jeugdzorg haaglanden gegeven én

dat verdachte gedurende de proeftijd zal meewerken aan de uitvoering van zijn plaatsing in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg als bedoeld in art. 29b van de Wet op de jeugdzorg.

PIJ-maatregel

- Achtergrond en ontwikkeling
- Voorwaarden oplegging (art 77s Sr)
- Verlenging (art 77t Sr)
- Voorwaardelijke beëindiging (art 77ta en 77tb Sr)
- Alternatieven?
- Knelpunten

Overzicht wetswijzigingen PIJ

- Juli 2011: introductie van de voorwaardelijke beëindiging van rechtswege, waardoor invoering van een verplicht kader voor het bieden van nazorg door. In verband hiermee is ook de duur van de PIJ-maatregel aangepast.
- April 2012: Reparatiewet.
- April 2014: (ASR) Wijziging voorwaarden: feiten uitgebreid (niet langer alleen waarvoor VH is toegelaten) + vereiste van stoornis ten tijde van het plegen van het misdrijf. Introductie mogelijkheid omzetting PIJ in TBS. Introductie “time out” bij voorwaardelijk opgelegde PIJ (naar analogie TBS).

Wijzigingen per 1 juli 2011

- Art. 77s lid 6: maatregel geldt voor de tijd van 3 jaar, na 2 jaar eindigt de maatregel voorwaardelijk, tenzij de maatregel wordt verlengd als bedoeld in art. 77t;
- Art. 77t lid 2:
 - * verlenging tot 5 jaar (alleen bij feit dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen);
 - * indien gebrekkige ontwikkeling/ziekelijke stoornis: verlenging mogelijk tot 7 jaar.
- In de gevallen waarin de maatregel is verlengd eindigt de maatregel voorwaardelijk een jaar voordat de maximale duur wordt bereikt.
- ECLI:NL:GHARL:2014:2864. Voorwaardelijke beëindiging is niet mogelijk bij feiten gepleegd voor 1-7-2011.

Reparatiewet april 2012

- Belangrijkste wijzigingen:
- 77s: voorwaardelijke beëindiging eindigt onvoorwaardelijk zonder tussenkomst rechter
- 77t lid 2: rechter dient in de verlengingsbeslissing aan te geven wanneer de maatregel, behoudens verdere verlenging, onvoorwaardelijk eindigt.
- 77tb lid 3: mogelijkheid terugplaatsing tijdens voorwaardelijke beëindiging (max. 2x, max (in totaal) 1 jaar, max tot def. beëindiging
- 77x: aangepast in die zin dat duidelijk is dat een PIJ niet gedeeltelijk voorwaardelijk kan worden opgelegd.

Wijzigingen PIJ per 1 april 2014 (ASR)

- 77s lid 1: opleggen PIJ **alleen** nog mogelijk indien:
- bij verdachte ten tijde van het begaan van het misdrijf een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond ("opvoed-PIJ" niet meer mogelijk)
- 77s lid 2: Onderzoek nodig van 2 gedragsdeskundigen, waaronder 1 psychiater (of ForCa advies)
- 77s lid 4: Bij opleggen PIJ neemt rechter de ernst van het feit **of** veelvuldigheid eerdere veroordelingen wegens misdrijf in aanmerking

Vervolg wijzigingen per 1 april 2014

- - Art 77 tc: ingeval de maatregel door de rechter tot 7 jaar is verlengd kan de rechter de PIJ omzetten in TBS. Dit dient te gebeuren vóór de voorwaardelijke beëindiging of tijdens de voorwaardelijke beëindiging (nadat de onvoorwaardelijke PIJ 6 jaar heeft geduurd), lid 4;
- Bij voorwaardelijke PIJ is "time-out" mogelijk gedurende 2 x 7 weken (77x lid 2 jo 509j bis Sv).

Voorwaarden opleggen PIJ

- Opleggen PIJ sinds 1 april 2014 alleen nog mogelijk indien:
- bij verdachte ten tijde van het begaan van het misdrijf een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond ("opvoed-PIJ" niet meer mogelijk) **én**:
- het een feit betreft met strafbedreiging van >4 jaar of feit genoemd in 77s, lid 1 sub a Sr (misdrijfscriterium), **én**;
- voldaan wordt aan het beveiligingscriterium (gevaarscriterium), **én**;
- de maatregel in het belang is van een zo gunstig mogelijke ontwikkeling (hulpverleningscriterium of opvoedbelang) .
- Onderzoek nodig van 2 gedragsdeskundigen, waaronder 1 (jeugd)psychiater (of ForCa advies)
- Hoger beroep bij hof in eigen arrondissement

Alternatieven voor onvoorwaardelijke PIJ

- Gesloten jeugdzorg
- Voorwaardelijke PIJ
- Gedragsbeïnvloedende maatregel
- Bijzondere voorwaarden

Waar worden PIJ-ers geplaatst?

- In beginsel in een JJI zo dicht mogelijk in de buurt van hun woonplaats. Dit wordt steeds moeilijk door sluiting van JJI's i.v.m. leegstand. Doreleiers pleit voor kleine stadsgevangenissen waar de band met gezin en school behouden kan blijven. Anderzijds: behandeling alleen mogelijk bij behandelgroepen van enige omvang.
- Indien er sprake is van bijzondere omstandigheden worden zij geplaatst binnen een landelijke bestemming: meisjes, FOBA, VIC, LVB, ESP, ITA, ForCa.
- Daarnaast is er de mogelijkheid dat zij "elders" worden geplaatst (art 77s, lid 5) b.v. in een GGZ-instelling met forensische behandelexpertise (Catamaran, de Fjord, Hoeve Boschoord).
- De rechter kan in vonnis advies geven, maar de selectiefunctionaris beslist (is een exclusieve bevoegdheid).

"elders" kan ook tbs-kliniek zijn

- Hof Arnhem 12-3-2012, LJN BV9418: PIJ-behandeling volledig vastgelopen. Hof verlengt (toch) met één jaar omdat nog niet alle mogelijkheden zijn benut. Overwogen wordt dat het wenselijk is dat betrokkene op grond van art 77s lid 5 jo art. 4 Beginselenwet TBS zal worden geplaatst in een Forensisch Psychiatrisch Centrum.
- Omgekeerd kan een met toepassing van art. 77b opgelegde TBS tot het 21e jaar in een JJI ten uitvoer worden gelegd. Art. 8 lid 1, sub h Beginselenwet JJI.

Duur van de PIJ: verlengingsmogelijkheden

- PIJ geldt voor drie jaar en eindigt – behoudens verlenging - na twee jaar voorwaardelijk
- 77t lid 3: verlenging alleen als misdrijf gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor onaantastbaarheid lichaam een of meer personen. Daarnaast gevaaarscriterium en hulpverleningscriterium van toepassing
- 77t lid 2: verlenging vorderen voor maximaal twee jaar. Totaal maximaal 7 jaar (voorwaardelijke beëindiging een jaar voor maximale duur)
- 77t lid 2: bij verlenging waarbij maximale duur bereikt zal worden, is dubbelrapportage vereist (art 77s lid 2 en lid 5)

Voorwaardelijke beëindiging

- Art 77ta: indien de maatregel voorwaardelijk eindigt geschiedt dat onder de algemene voorwaarden: geen nieuwe strafbare feiten, medewerking verlenen aan vaststelling identiteit en medewerking verlenen aan toezicht door JR of RN;
- Bijzondere voorwaarden bij voorwaardelijke beëindiging van de PIJ: zie Rb Den Haag, 13-8-2015, ECLI 9854: geen beletsel voordat voorwaardelijke beëindiging aanvangt. Andere praktische benadering: bijv. Rb R'dam 24-7-2015, ECLI 9919 en 9918
- Art 77tb: De voorwaardelijke beëindiging kan door de rechter verlengd worden, rechter bepaalt de duur. Totale duur voorwaardelijke beëindiging is max 2 jaar. Tijdens de voorwaardelijke beëindiging kan de rechter:
 - 1) bijzondere voorwaarden opleggen abi art. 77z
 - 2) de begeleiding aan een andere instelling overdragen
 - 3) de veroordeelde terugplaatsen in een jji of in een pi (max duur voorw. beëindiging, max 2 x en max 1 jaar in totaal).

Voorwaardelijke beëindiging PIJ

- Een voorwaardelijk beëindigde PIJ kan niet omgezet worden in een onvoorwaardelijke PIJ;
- Bij een voorwaardelijk beëindigde PIJ is alleen de reclassering belast met toezicht en begeleiding; de JJI heeft – anders dan bij het STP – geen rol meer;
- Hof Arnhem-Leeuwarden 1-10-2015 (ECLI 2015:7390):
 - 1. De maatregel is ook tijdens de voorwaardelijke beëindiging van kracht, zij het dat aan het onvoorwaardelijke deel een einde is gekomen;
 - 2. De regeling van de voorwaardelijke beëindiging van rechtswege kan tot gevolg hebben dat de voorwaardelijke beëindiging met terugwerkende kracht ingaat;
 - 3. De wetgever heeft met de invoering van de voorwaardelijke beëindiging die van rechtswege ingaat gekozen voor een regeling die in de praktijk tot complicaties kan leiden die niet in het belang zijn van de jeugdige.

Voorwaardelijke PIJ

- Er moet voldaan zijn aan dezelfde criteria als voor een onvoorwaardelijke PIJ: bij feiten gepleegd na 1 april 2014 moet ziekelijke stoornis/gebrekkige ontwikkeling derhalve zijn vastgesteld.
- De mogelijkheid van time-out: maximaal 2 x 7 weken gedurende de proeftijd van maximaal 2 jaar.
- Bij de wetswijziging van 1 juli 2011 is vastgelegd dat een aanvankelijk voorwaardelijk opgelegde PIJ-maatregel na omzetting verlengd kan worden (was lange tijd onduidelijk).
- Een PIJ-maatregel kan niet gedeeltelijk voorwaardelijk worden opgelegd, 77x.

Voorwaardelijke beëindiging

- Vanaf PIJ-2011 eindigt iedere PIJ voorwaardelijk
- Reclassering is verplicht maar geen bijzondere voorwaarden!
- Artikel 77 tb Sr is niet sluitend (“*tijdens*”)
- JJI kan voorwaarden adviseren maar deze gaan pas in na vaststelling via de zitting.
- In de praktijk geboren reparatie:
- ofwel vordering vaststelling voorwaarden al dan niet gecombineerd met afwijzing vordering verlenging.
- Ofwel niet via de zitting maar via een brief van de ovj
- (artikel ‘proces’ Ad de Beer)

Alles overwegende..... LVB-ers en het strafrecht PIJ als ‘heropvoeding’ een alternatief?

- LVB-ers oververtegenwoordigd in het strafrecht;
- Kwetsbare mensen, meer tijd nodig in het leren, hoogstwaarschijnlijk een chronische behoefte aan ondersteuning
- ASR is rechtvaardiger
- LVB-er voldoet “q.q.” aan het criterium gebrekkige ontwikkeling,
stel: criterium 2 (ernst) en 3 (veiligheid) zijn er ook.....
Is het ook in het belang van de zo gunstig mogelijke ontwikkeling?
- Overweging bij “keuze” PIJ of TBS:
Verlofkader PIJ andere criteria voortvloeiend uit verplichte STP

William Schrikker Groep

Instelling voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en pleegzorg voor kinderen met een beperking of chronische ziekten

Relevante doelgroep

Licht, matig of ernstig verstandelijk beperkte jongeren (IQ 70) (LVB)

Zwakbegaafde jongeren (IQ tussen 70 en 85)

Lichamelijk beperkte jongeren

Zintuiglijk beperkte jongeren (slechthorend/doof, slechtziend/blind)

Ernstig Meervoudig Beperkt (EMB)

Kinderen van ouders met een beperking

Executie vervangende jeugddetentie

- Niet meer automatische omzetting vervangende jeugddetentie in vervangende hechtenis als veroordeelde 18 jaar wordt/is;
- - bij geldboete, bij taakstraf tenzij in vonnis is bepaald dat vervangende hechtenis ten uitvoer wordt gelegd
- Art. 77dd Sr: ten uitvoer gelegde jeugddetentie blijft jeugddetentie tenzij veroordeelde naar oordeel van de rechter niet meer voor jeugddetentie in aanmerking komt.

Nieuwe vrijheidsbeperkende maatregel

- Gebiedsverbod / contactverbod / meldplicht (art. 77h, lid 4 Sr)
 - Zie verder art. 38v en 38w, lid 2 tot lid 4 Sr
 - Max. duur 2 jaar
 - Evt. dadelijk uitvoerbaar – ernstig recidive gevaar of ‘belastende’ gedraging
 - Vervangende jeugddetentie max. 6 maanden (18+ verv. hechtenis)
 - Aanhouding door OvJ; onverwijld vordering bij RC; binnen 72 uur beslissing – art. 38x Sr
 - Appel bij rechter die maatregel heeft opgelegd

OM-Aanwijzing Kinderpornografie m.b.t. sexting

- **1.4 Seksueel digitaal gedrag door minderjarigen** (sinds 1 mei 2016 geldend)
- *Het is meer en meer gebruikelijk dat mensen onderling erotische afbeeldingen van elkaar en zichzelf uitwisselen via internet of smartphone (het zogenaamde 'sexting'). Ook gaan mensen meer en meer contacten aan waarbij zij seksuele handelingen verrichten voor de webcam. Seksualiteit beleven en uitwisselen op deze manier gebeurt ook tussen minderjarigen onderling of minder- en meerderjarigen tussen wie een **gering leeftijdsverschil** bestaat. In veel gevallen is er sprake van consensus tussen de betrokkenen, zijn de belangen van de betrokken minderjarigen door deze vorm van seksualiteit niet geschaad en kan het gedrag gezien worden als leeftijdsadequaat. Er is dan weliswaar strikt genomen sprake van vervaardigen of bezitten van kinderpornografie, maar **het openbaar ministerie acht strafrechtelijk optreden in dergelijke gevallen niet opportuun**. Waar wel schade is, moet goed worden afgewogen of de inzet van het strafrecht de juiste vorm is om deze schade te beperken en/of te herstellen. Alternatieve mogelijkheden, zoals het bijsturen van (internet)gedrag of het voorlichten van minderjarigen en/of hun ouders, kunnen in bepaalde gevallen meer en beter effect sorteren. Er zijn ook gevallen waarin het beeldmateriaal wordt vervaardigd of verspreid met de bedoeling om dwang uit te oefenen, te pesten of te chanteren. Of waarbij er wel degelijk sprake is van een groot leeftijdsverschil, soms zonder dat de minderjarige zich hiervan bewust is. Ook anderszins kunnen de gevolgen van het vervaardigen en/of verspreiden van het beeldmateriaal voor de minderjarige zeer ernstig zijn. **Leidend criterium bij de afweging of vervolging is aangewezen, is de schade die is berokkend aan de afgebeelde minderjarige en het belang van deze minderjarige (en eventuele andere betrokkenen).***

sexting

Nieuwe leidraad sexting (1-11-17):
3 categorieën:

- A. Druk, dwang, leeftijdsverschil, zeden component, dagvaarden
- B. Belediging/smaad karakter;
- C. Leeftijdsgerelateerd gedrag.

Halt straf respect online, Rutgers straf 'ken je grens' als bijz. vw;

Waarom een (nieuwe) leidraad?

- 'sexting' staat niet in het Wetboek van Strafrecht
- ernst van de feiten kan erg verschillen/ gevolgen kunnen fors zijn
- inzichten in de (hersenen)ontwikkeling van jeugdigen
- politie en OM krijgen er vaak/vaker mee te maken

Openbaar beleidsdocument

Pubers in Beeld – Leidraad afdoening sextingzaken <https://www.om.nl/onderwerpen/sexting>

-
- HR 9-2-2016 (ECLI:NL:HR:2016:213)

Niet strafbaar afbeelding van leeftijdgenoot met toestemming
in privésfeer zonder voornemen van verspreiding.

Wettelijke formulering van kinderpornografie is te ruim.
Volgens de wet is het strafbaar om een naaktfoto van je
vriendin van 17 jaar op de mobiel te hebben.

HR: dit was niet de bedoeling van de wetgever.

VOG (1) **(verklaring omtrent het gedrag)**

- Beleidsregels 2013 VOG (stcrt 2013, nr 5409, 1 maart 2013)
- COVOG geeft op grond van Wsjg namens Minister V&J VOG
- Waarom belangrijk invloed aan de voorkant (ZSM)?
- VOG aanvraag:
 - Onderzoek naar justitiële verleden (in JDS)
 - Belangenafweging: belang aanvrager wordt afgewogen tegen risico samenleving in het licht doel aanvraag (In 2013: bij 618 van de 147.000 aanvragen VOG geweigerd)

VOG (2)

- Geen doc > altijd VOG. Halt staat niet in de weg aan VOG
- Terugkijktermijn voor 12 - 22-jarigen is 2 jaar i.p.v. 4 jaar uitgezonderd zeden en geweldsmisdrijven (6 jr of meer)
- Tijd doorgebracht in jeugddetentie/PIJ verlengt de terugkijktermijn
- Objectieve criteria en subjectieve criteria (oa minderjarigheid ttv plegen strafbare feit)
- COVOG kan inlichtingen inwinnen bij OM en reclassering

De zitting en consequenties (VOG)

Wet Justitiele en strafvorderlijke Gegevens 2004:

1.art. 4: gegevens vervallen na 30 jr, of na 20 jr in geval < 6 jr, 10 jr voor overtredingen

2. Art. 12 verstrekken van gegevens over jeugdige die >16 jr ten tijde van veroordeling, oh, misdrijf, onvw. jeugddetentie, geldboete >113, taakstraf vanaf 40 uur, onvw pij;

- Terugkijktermijn van 2 jaar (4/5 jaar bij volwassenen)

VOG en minderjarigheid

- Art. 12 WJsg gegevens kunnen worden verstrekt over:
- Jeugdigen >16 jr ten tijde van plegen van delict; voor misdrijf waarvoor hij onherroepelijk is veroordeeld (een (deels vw) jeugddetentie, geldboete >113,--, taakstraf >40 uur, een (deels vw) pij.
- Geldt echter niet voor COVG nu zij alle gegevens kan inzien

VOG en jurisprudentie

Raad van State 5 september 2012 LJN BX6537

Hof Den Haag 21 juni 2011 LJN BQ8697: onwenselijk dat VOG geweigerd wordt vanwege veroordeling zedendelict op jonge leeftijd;

Hof Den Haag 27 april 2012 LJN BY 7739 'COVOG zal op basis van huidig beleid inlichtingen inwinnen bij OM en reclassering waardoor langs die weg rekening zal worden gehouden met minderjarigheid'

RBOV:2014:4674: beroep tegen weigering afgifte VOG volgens bestuursrechter gegrond verklaard nu verweerder beroep doet algemene norm ipv rekening te houden met speciale doelstellingen van het jeugdstrafrecht. Hierdoor worden relatief hoge taakstraffen opgelegd waardoor mi. wordt benadeeld

overweging in vonnis tav VOG

- *Wellicht ten overvloede overweegt de rechtbank ambtshalve nog het volgende.*
- *Naar het oordeel van de rechtbank zou het onwenselijk zijn als de onderhavige schuldigverklaring tot gevolg zou hebben dat in de toekomst de afgifte van een VOG aan de verdachte wordt geweigerd.*
- *Het onderhavige feit dateert van bijna vijf jaar geleden en de verdachte was destijds een minderjarige van zestien jaar oud. Uit het strafblad van de verdachte blijkt dat hij voor het plegen van het feit, noch daarna in aanraking is gekomen met politie en/of justitie. Voorts blijkt uit het raadsrapport dat er geen sprake is van risico op het plegen van nieuwe strafbare feiten.*
- *Naar het oordeel van de rechtbank zou het weigeren van de afgifte van een VOG aan de verdachte op grond van - uitsluitend - de onderhavige strafzaak strijdig zijn met artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en artikel 3 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.*
- Overval op bloemenkiosk, gepleegd in 2010. Minderjarige daders pas in 2014 na anonieme melding verhoord. Veroordeeld tot werkstraf en toewijzing van vordering benadeelde partij. ECLI:NL:RBDHA:2015:3752

Keuzes ter zitting

- Maak verschil licht en zwaar delict zichtbaar!
- Geldboete?
- Geen JD ('wegschrijven' VH)
- Korte proeftijd (niet klakkeloos 2 jaar)
- Grens 40 WS voor lichte delicten

DNA afname bij minderjarige

- VN mensenrechten comité heeft NL "berispt"
- *"Volwassenen zouden voor soortgelijke feiten een GB krijgen"*
- Naar aanleiding daarvan heeft het Ministerie van J&V voorgesteld om de wet DNA-v aan te passen (bij minderjarigen geen DNA-v bevel meer bij taakstraf van minder dan 40 uur, en halvering bewaartermijnen).

DNA-wetgeving

- Voorgenomen wijziging (1^e kwartaal 2019 consultatie)
- ❖ Halvering bewaartermijn
- ❖ Geen afname bij TS tot 40 uur
- [Rapport PG Hoge Raad](#)
- Rechtbank Amsterdam, 19 december 2018, [ECLI:NL:RBAMS:2018:9603](#)

De toekomst; er is nog genoeg te doen!!

- *Modernisering WvSv*
- *Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd*
- *Halt op ZSM*
- *Problem solving courts?*
- *Vroegtijdige herkenning van trauma's*
- *NSCR rapport inzake lvb en scil*

- *Jeugdstrafrecht: het verschil kunnen maken!*

Dank u voor uw aandacht !